DEO OPT. MAX. UNI ET TRINO, VIRGINI DEIPARÆ, ET SANCTO LUCÆ ORTHODOXORUM MEDICORUM PATRONO.

QUÆSTIO MEDICA

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS MANE DISCUTIENDA

IN SCHOLIS MEDICORUM DIE JOVIS IX. FEBRUARII.

M. PETRO OZON Doctore Medico, Præside.

An proceritas corpore brevitate præstantior?

CADUCA rerum omnium natura, concordi quatuor primorum corporum discordiâ, interjecto etiam, quas ex se mittunt virium fœdere, mirâ stabilitur arte. Surgit inde mixtorum tam diversa agendi ratio, quin etiam motûs & incrementi capiendi potestas; quâ quidem varietate singulorum in seinvicem factâ mutatione continuâ, vertitur sublunarium decus & ornamentum; ex eorum mixtione & concussi perstat mundi collectio: ad quam multa quæ extra conflatum corpus frontibus adversis repugnabant, conjurant amicissimè; pauca si abscesserint, tota corruit mixti compages: Quidni licet ex eâdem Peripatericorum quadrigâ, duo vitæ & conformationis principia eruere, semen & sanguinem maternum? Ex quibus uberiore spiritu, & palmario calore locupletatis, fœtus nascitur amplior, beatiorem vitæ cursum completurus; ad elegantem hanc celsitatem promoveri singulis hæret naturale desiderium, ad eam pervenire omnibus non datur. Mineralia in imis terræ visceribus ablegata saltem impropriè crescunt, idque cæco quodam imperu, donec liquor ulterioris congelationis impotens, alios petat recessus, atque calor sub duro metalli cortice hebes factus, & motûs expers eo velut compede detinearur. Hæc autem pro aptè variato substratæ materiæ apparatu, sibi adhærent, & in limum mollemque massam primùm coëunt, quæ præviâ multiplici mutatione, in succos tandem concretos abeat, terras, lapides, aut metalla patituros, vel si ad superficiem terræ pertingant, stirpibus alimentum, & crescendi potentiam suppeditaturos.

ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΩΡ cœlo subjecta quævis calor agitat; cujus nutu crescunt mineralia, vegetant plantæ, moventur & sentiunt animalia; hic sparsa colligit, confusa certo disponit ordine, totumque per orbem diffusus illam compellit molem. In mineralibus obscurior, lucidior in vegetantibus, in animantibus nobilior; ejus cum animâ vegetante communicatio, non malè staruitur generatio, ut ejusdem in humido permansio vita. Terra plantarum semina, arborumque radices, vel prægrandium, sinu suo fovet & complectitur; cujus, dum pubescunt, superficies sic laxatur, ut stirpes, vel in celsum aërem subvehat, folia, flores, fructus, cum se dabit tempus, editurus: quæ quidem eidem calori debentur, ex quo tanquam ex fonte derivata sunt; non secùs ac illi ipsi vegetantium officia quæque ferenda sunt accepta; inde succi radicibus appensi suctio, hujus ad longinquiores ramos appulsus, facturus germina, gratam viriditatem, proceritatem, spectandamque ad extremum usque senium faciei permutationem; hinc certè calore solis accedente vigent omnia, nam afflante dulci veris tepore, prata rident, plantæ & arbores suavem spirant odorem, campi metendis fructibus feraces luxuriant; cum frigoris inclementiâ cuncta langueant; calore telluris specu obsignato hebescunt, & fronde, fructu, flore nudata velut emortua rigent; ita quidem ex variâ temperatum mutatione diversi caloris gradus, ex quorum modo & diversa saporum genera, genitalem succum, & accretionem intelligimus: sic primam fructuum eruptionem ob frigus terrenæ siccitati conjunctum, acerbitas arguit, aciditas vernum teporem, & jucunda suavitas æstivum calorem, velut sui parentem agnoscit.

ANIMALIA plantarum ferè modo in lucem prodeunt, nutriuntur, & augescunt. Hæ succo ad intimos lares transvecto aluntur, semina, fructus, & folia postmodum daturo; illa è semine primùm pertexta, mox è sanguinis circumfluentis mole, quod sibi magis accommodatum trahunt, eodem triplicis substantiæ perpetuò decedentis effluvium instauratura; ut humoris cum igne ad nutritionem conveniens esse debet exacta permixtio, sic ejusdem exundantis lenta sequacitas, calidique innati non levis ὑπέρτασις requiritur. Nimius humor vim caloris obtundit, parcior vel non satis ὑπεκκαύματος suppeditat, vel citò absumitur, fæcis sorde inquinatus obscurat, purus collustrat, aqueus extinguit, pinguis & aëreus pulchrè fovet, tuetur ac sustinet; hinc animalium ea quæ dulcibus & humidis vescuntur alimentis, palustres humidasque plagas incolunt, cæteris antecellunt magnitudine, quæ degunt in arentibus locis, cibo utuntur sicco & adurente, humiliora perstant; plantæ & arbores aquarum, rivorumque humore copioso circumseptæ sublimiores assurgunt, in arenâ malignè proveniunt; in mari majores belluas, quàm in terris cernere est; non quilibet sed firmus, tenax & viscidus humor suppetit ad magnitudinem corporum promovendam, illorumque vitam diù sine declivio prorogat: argumento sint ilex, cupressus, & palma, tenuis & multus eluens potiùs quàm vel augens & nutriens, ut in cerasо & malo perspicâ, corpora celeri ornat incremento, sed brevi dissolvendo, dum calorem hebetat, potiùs quàm fovet, ejusque alacritatem, dejicit magis quàm facit, unde quæ citam habent ad incrementum facilitatem, promptam nacta sunt ad interitum.

VITA præter truncum inertem tenaci aqueo humore continuum, concinnam nativi caloris cum humore primigenio perfusionem expostulat, quæ actus animæ bellè dicitur, cum anima sit actus primus corporis physici potentiâ viventis; subjecto, cui vita insidet animam inesse res aperta. Triplex viventium genus, totidem animarum declarat; ex vegetante ad sentientem; ex hac ad rationalem fit progressio. Postrema hæc aliis præpollet, earumque virtutes absolutè complectitur, ut una unius humani corporis οἰκονομείαν, triplici Facultatum satellitio regat & sustineat. Vegetanti Faculratum magis communi, non digniori; tres aliæ principes famulantur, procreatrix, altrix & auctrix. Prima quæ commutatio est ad formam, materiem prolificam in sinu materno exceptam præparat, coquit, & tandem à partu otiosa feriatur; Parentis utriusque semen efficiens principium agnoscit; quod si fuerit uberius calore spirituque multo perfusum, eique si excipiendo satis ampla uteri accedat capacitas, proles nascatur amplior necesse est, quæ non modo laudabili similium partium temperie, sed & organicarum structurâ edendis functionibus accommodatiori prædita sit; altrix perpetua viventis comes, motio tantum est ad materiam, corporum præmaturum marcorem cohibens; auctrix motus est ad magnitudinem; illam animantia quævis, ut summum vitæ bonum appetunt, quo acquisito quiescunt, ad eam confert maximè semen, non à solis testibus sed à corpore deciduum, quod extendit ad opus quodlibet sequax in quantum potest, cessatque solùm non ampliùs ductili materiâ: solas partes solidas in trinam dimensionem evehit, nam quæ crescunt additione, rarefactione, repletione, non censentur adaugeri.

ACCRETIO est extensio materiæ in omnes simul dimensiones à calido humido, cujus aliquandò præfixos à naturâ limites properat sistere, vel prava victûs ratio, vel soli aut etiam conformatricis vitio contracta siccitas. A diversâ caloris cum humoribus temperie varius est augescendi modus. Hic summè potens animæ nauclerus omnia peragit in corpore; quibus fas est ad altiores staturæ metas currere, plurimus blandusque affulget, alimenta perbellè coquit faciliùs assimilari & excrementa propelli finit, qui dulcis & halituosus mirè luxuriat in infantibus, acris scintillat in juvenibus, in senescentibus mole exiguus, viribus torpens marcescit & extinguitur, in viventes præ aliis facilè princeps eminet, nam temperiem in corpore æquâ lance libraram fruſtrà quis requirat. Non flammeus neque ustulanti prunæ similis sit, primam cœlo refert acceptam originem, non aliâ tamen quàm elementari sorte gaudet, ei comes assistit spiritus, uterque levis cum sit subjecto tenaci coërcendæ fugacitatis, atque etiam præpingui sustinendæ voracitatis causâ, tam arctè connexus insidet, ut re ipsâ unum sit ex tribus concretum, τὸ ὑγρὸν ἀρχήγονον dictum, quod semel attritum rigare fas erit; fruſtra farcire rentabitur. Hoc certè undique circumfluunt proceritate corporis gestientes, in quibus pro majori corporis mole, virium moles longè sit luculentior, & formæ præstantia major; inde humiliores ut semiviros & præcoces naturæ partus despiciunt, urque diuturniori perennant vitâ, sic suciiori beantur: viscera habent ampliora, calidiora, humidiora, necnon humoribus excrementitiis congerendis minùs obnoxia, liberiorem spirituum undequaque commeatum, fuliginum exitum faciliorem, aëris accessionem, & celeriorem & uberiorem, quàm vero mirmidonum pumilam gentem brevius miseriusque fatum graviori pulsat pede, & multis plerumque conficit incommodis; in quibus calor immitis humidi benignitate destitutus, nec amplum divagari, nec sat difflari consuetus, humores corpusque urit acriter. Optas prolem eximiâ summâque dotum suppellectile instructam? formosâ & eleganti staturâ decoratum juvenem effinge, uxorem si libuerit ejusdem proceritatis selige. Si facias, tibi erunt immenso corpore nati.

Ergo proceritas corporis brevitate præstantior.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI

M. Guido Crescentius Fagon, ordinarius Familiæ Reginæ Medicus.
M. Iacobus de Bourges.
M. Petrus Leger.

M. Nicolaus Robin.
M. Franciscus Sorand.
M. Iacobus le Menestrel, Chirurgiæ Professor.

M. Ioannes-Baptista Moreau, Facultatis Decanus, & Professor Regius.
M. Eusebius Renaudot, primarius Serenissimi Delphini Medicus.
M. Isaac Renaudot.

F.M.P. BIBLIOTHEQUE

Proponebat Lutetiæ RENATUS LE CONTE, Andinus. A. R. S. H. 1673.